EUROPESE CENTRALE BANK

EUROSYSTEEM

ADVIES VAN DE EUROPESE CENTRALE BANK

van 18 mart 2013

inzake beperkingen op contante betalingen

(CON/2013/18)

Inleiding en rechtsgrondslag

Op 21 februari 2013 ontving de Europese Centrale Bank (ECB) een verzoek van de Nationale Bank van België (NBB), die optreedt namens het Belgische Ministerie van Financiën en het Belgische Ministerie van Binnenlandse Zaken, om een advies inzake een wetsontwerp houdende dringende maatregelen betreffende fraudebestrijding (hierna het 'wetsontwerp').

De adviesbevoegdheid van de ECB is gebaseerd op artikel 127, lid 4 en artikel 282, lid 5 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie en het tweede streepje van artikel 2, lid 1 van Beschikking 98/415/EG van de Raad van 29 juni 1998 betreffende de raadpleging van de Europese Centrale Bank door de nationale autoriteiten over ontwerpen van wettelijke bepalingen[1], aangezien de bepalingen van het wetsontwerp de beperking van contante bepalingen betreffen. Overeenkomstig de eerste volzin van artikel 17.5 van het Reglement van orde van de Europese Centrale Bank heeft de Raad van bestuur dit advies goedgekeurd.

1. Doel van het wetsontwerp

1.1 Overeenkomstig de herziening van de Aanbevelingen van de Financial Action Task Force on Money Laundering (FATF) in februari 2012[2], wijzigt het wetsontwerp de criteria voor het vaststellen van belastingfraude die de voorwaarde vormen voor de toepassing van de bepalingen, welke criteria zijn vastgelegd in de Wet van 11 januari 1993 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en tot voorkoming van financiering van terrorisme, laatstelijk gewijzigd op 18 januari 2010 (hierna de 'anti-witwas wet'). Terwijl de artikelen 5, lid 3 en artikel 28 van de anti-witwas wet thans gewag maken van de 'ernstige en georganiseerde fiscale fraude waarbij bijzonder ingewikkelde mechanismen of procedés van internationale omvang worden aangewend'. Het wetsontwerp maakt thans gewag van 'ernstige fiscale fraude, al dan niet georganiseerd'. Dergelijke veranderingen zouden ook worden

1 PB L 189 van 3.7.1998, blz. 42.

2 Internationale normen ter bestrijding van witwassen en het financieren van terrorisme en proliferatie, FATF-Aanbevelingen, februari 2012.

opgenomen in de strafwetboekbepalingen inzake confiscatie en verzwijging van informatie. De memorie van toelichting stelt dat die wijziging bestrijding mogelijk maakt van het witwassen van opbrengsten van ernstige belastingfraude zonder enige vorm van organisatie, maar die gezien de hoogte van de fraudebedragen ernstig kan worden genoemd.

1.2 Het wetsontwerp verduidelijkt tevens de reikwijdte van het verbod op contante betalingen van artikel 21 van de anti-witwas wet. Thans mag een handelaar van één of meerdere goederen of diensten slechts 10% van de verkoopprijs en hoogstens EUR 5000 slechts in cash vereffenen, ongeacht of de verkoop plaatsvindt in één verrichting of via meerdere afzonderlijke verrichtingen waartussen een verband lijkt te bestaan. Krachtens artikel X+1 van het wetsontwerp mag een handelaar in edele metalen 10% van de aankoopprijs en hoogstens EUR 5000 in cash vereffenen ongeacht of de aankoop plaatsvindt in één verrichting of via meerdere verrichtingen waartussen een verband lijkt te bestaan. Met ingang van 1 januari 2014 wordt het toegestane te vereffenen bedrag verlaagd naar EUR 3000. Edele metalen zijn thans gedefinieerd in artikel 69, lid 2 van de wet van 29 december 2010 houdende de vaststelling van diverse maatregelen met betrekking tot goud, zilver of platina, met uitzondering van muntstukken.

1.2.1 Schending van de bovengenoemde beperkingen op betalingen wordt bestraft met een boete van EUR 250 tot EUR 225000, waarbij het uiteindelijke bedrag niet hoger mag zijn van 10% van het niet-toegestane in contanten betaalde bedrag. Voor die boete zijn de debiteur en de crediteur hoofdelijk aansprakelijk[3].

1.2.2 De Koning stelt in een Koninklijk Besluit de lijst vast van handelaren en dienstverleners (waaronder diegenen die transacties met edele metalen uitvoeren), die bij de Cel voor Financiële-informatieverwerking aangifte moeten doen van schending van de bovengenoemde beperking op contanten'[4].

1.3 Om de gestegen diefstal van koperdraad terug te dringen, zou de Wet van 29 december 2010 houdende diverse maatregelen ook worden gewijzigd met een verbod op contante betaling van de aankoop van koperen kabels, gerecycled of gebruikt, althans als dusdanig aangeboden door personen die werkzaam zijn in recuperatie, recyclage en handel in edele metalen. Wanneer natuurlijke- en rechtspersonen, die werkzaam zijn in de recuperatie, recyclage en handel in oude of edele metalen, die metalen verkopen aan natuurlijke- en rechtspersonen, dienen zij diegenen die de metalen aankopen te identificeren en te registreren, indien de contante betaling ervan meer dan EUR 500 bedraagt.

3 Artikel 41 van de anti-witwas wet.

4 Artikel 21, lid 4 van de anti-witwas wet.

2. Algemene opmerkingen

2.1 Zoals benadrukt in de ECB-adviezen 2002/24 en 2003/25 inzake de vorige versies van de anti-witwas wet en overweging 19 van de Verordening (EG) nr. 974/98 van de Raad van 3 mei 1998 over de invoering van de euro[5], zijn door de lidstaten om redenen van openbaar belang ingevoerde beperkingen op betalingen met bankbiljetten en muntstukken verenigbaar met de status van wettig betaalmiddel van eurobankbiljetten en -muntstukken, mits andere wettelijke middelen voor het vereffenen van monetaire schulden beschikbaar zijn. Daarenboven dienen beperkingen op contante betalingen evenredig te zijn aan de nagestreefde doelstellingen en niet verder te gaan dan nodig is om die doelstellingen te bereiken.

2.2 Er zij tevens op gewezen dat de Europese Commissie momenteel Richtlijn 2005/60 van het Europees Parlement en van de Raad van 26 oktober 2005 tot voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme[6] herziet, welke richtlijn in België is geïmplementeerd door de anti-witwas wet, welke wet het wetsontwerp zou wijzigen. Een dergelijke wijziging zou kunnen leiden tot het verlagen van de drempels van bedragen die nopen tot aangifte ten aanzien van de onderliggende transacties.

3. Specifieke opmerkingen

3.1 De ECB merkt op dat gezien de verlaging van de maximumdrempel voor de vereffening van contante betaling van EUR 15000 naar EUR 5000 (en naar EUR 3000 met ingang van 1 januari 2014), zulks krachtens de wet van 29 maart 2012 houdende wijziging van de anti-witwas wet (waarover de ECB niet werd geraadpleegd), en mede gezien de door het wetsontwerp voorgestelde wijzigingen, zouden de daaruit voortvloeiende beperkingen op contante betalingen aanzienlijk zijn.

3.2 De ECB begrijpt evenwel dat (i) wettige betaalmiddelen voor het vereffenen van monetaire schulden, afgezien van contanten, in België beschikbaar zijn en (ii) dat de doelstellingen van het wetsontwerp, het bestrijden van belastingontwijking en het terugdringen van koperdiefstal, redenen van openbaar belang zijn die zwaarder wegen dan de impact van de beperkingen op contante betalingen.

3.3 Teneinde de anti-witwas wet flexibeler te maken, beveelt de ECB aan betalingen in contanten toe te staan ingeval van dwingende redenen of wanneer zulks niet aan de klant te wijten is[7].

3.4 De ECB beveelt tevens aan na te gaan in hoeverre de in het wetsontwerp voorgestelde maatregelen dienstig zijn aan het openbaar belang, teneinde te verzekeren dat de effecten van die maatregelen niet verder gaan dan nodig is voor het bereiken van de doelstelling van de bestrijding van

5 PB L 139 van 11.5.1998, blz.1.

6 PB L 309 van 25.11.2005, blz. 15.

7 Zie CON/2012/83 en CON/2013/11. Alle ECB-adviezen worden gepubliceerd op de ECB-website: www.ecb.europa.eu.

belastingontwijking en met edele metalen verbandhoudende criminaliteit. De ECB neemt aan dat de Koning die afweging maakt wanneer hij de lijst van handelaars en dienstverleners die de Cel voor Financiële-informatieverwerking informatie moeten informeren over transacties die artikel 21 van de anti-witwas wet schenden, kracht van wet verleent, zulks na advies door de Cel voor Financiële-informatieverwerking en na raadpleging van de vertegenwoordigers van de betrokken sector[8].

Dit advies wordt op de website van de ECB gepubliceerd.

Gedaan te Frankfurt am Main, 18 maart 2013.

[getekend]

De President van de ECB

Mario DRAGHI

8 Artikel 21, lid 4 van de anti-witwas wet.